

2. test z UEM – vzorečky

Vodiče

Q – celkový náboj [C]

q – elementární náboj [C]

n – počet částic [-]

I – proud [A]

t – doba [s]

$$I = Q/t = (q.n)/t$$

R – odpor [Ω]

ρ - rezistivita [$\Omega.m$]

l – délka vodiče [m]

S – průřez vodičem [m²]

$$R = (\rho.l)/S$$

σ - konduktivita [$S.m^{-1}$] = [$m^{-3}.kg^{-1}.s^3.A^2$] = [$\Omega^{-1}.m^{-1}$]

$$\sigma = 1/\rho$$

τ - relaxační doba (čas mezi dvěma srážkami pohybující se částice) [s]

m_e – hmotnost elektronu [kg]

b – pohyblivost volného nosiče [$C.s.kg^{-1}$]

$$b = (q.\tau)/m_e$$

N_e – počet elektronů na metr krychlový [m⁻³]

$$\sigma = q.N_e.b = (q^2.N_e.\tau)/m_e$$

n_e – počet elektronů v elementární buňce [-]

a – mřížkový parametr [m]

pokud ne buňka krychle o straně a, pak:

$$N_e = n_e/a^3$$

j – proudová hustota [$A.m^{-2}$]

$$j = I/S$$

v_d – driftová rychlost [$m.s^{-1}$]

$$j = v_d.N_e.q$$

$$v_d = j/(N_e.q)$$

Polovodiče

m_p – hmotnost protonu [kg]

m_e – hmotnost elektronu [kg]

T – termodynamická teplota [K]

k – bolzmanova konstanta: $1.38.10^{-23}$ J/K

E_v – energie stropu valenčního pásu [J]

E_c – energie dna vodivostního pásu [J]

E_F – Fermiho energie [J]

$$E_F = (E_c + E_v)/2 + \frac{3}{4}.k.T.\ln(m_p/m_n)$$

A – rozptylový faktor (= +- 1)

ΔE_D – aktivační energie donorů (= $E_c - E_D$) [J]

ΔE_A – aktivační energie akceptorů (= $E_A - E_V$) [J]

teplotní závislost měrné vodivosti na polovodiče je příliš složitá. v malých intervalech ji aproximálně určit následovně:

- pro vlastní vodivost:

$$\sigma = \sigma_0 \cdot e^{(-E_g/2kT)}$$

kde $\sigma_0 = A \cdot T^{(3/2)}$ je přibližně konstanta (protože to platí pro malé rozmezí teplot)

- pro příměsovou vodivost:

$$\sigma = \sigma_0 \cdot e^{(-\Delta E_{A,D}/2kT)}$$

b – pohyblivost [$C \cdot s \cdot kg^{-1}$]

b_p – pohyblivost děr [$C \cdot s \cdot kg^{-1}$]

b_n – pohyblivost elektronů [$C \cdot s \cdot kg^{-1}$]

N_i – intrinzická koncentrace nosičů – u vlastní (intrinzické vodivosti) [m^{-3}]

n_n – intrinzická koncentrace elektronů [m^{-3}]

n_p – intrinzická koncentrace děr [m^{-3}]

analogicky ze vztahu pro vodiče:

$$\sigma = q \cdot N_i \cdot b = q \cdot N_i \cdot (b_p + b_n) = q \cdot (n_p \cdot b_p + n_n \cdot b_n)$$

pak můžeme dospět k Ohmovu zákonu v diferenciálním tvaru:

$$\mathbf{j}_c = \mathbf{j}_n + \mathbf{j}_p = q \cdot (n_p \cdot b_p + n_n \cdot b_n) \mathbf{E}$$

c – rychlost světla: $3 \cdot 10^8$ m/s

E_g – energie zakázaného pásu [J]

λ - vlnová délka vyzářená elonem při přechodu z vodivostního do valenčního pásu [m]

$$\lambda = c \cdot h / E_g$$

Převody jednotek

$$1 \text{ eV} = 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ J}$$

$$[\text{J}] = [\text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-2}]$$